

Η ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (Απρίλιος 2010)

Συγγραφέας: ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΛΗΘΑΡΑΣ

Το τελευταίο διάστημα γίναμε μάρτυρες μιας προσπάθειας ενοχοποίησης της επιστήμης, μέσω της αμφισβήτησης που δέχτηκε η Διακυβερνητική Επιτροπή του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή (IPCC). Το 2007, η IPCC εξέδωσε ένα πόννημα εκατοντάδων σελίδων, πλήρες επιστημονικών αποδείξεων για το εύρος και την επικινδυνότητα της κλιματικής αλλαγής. Για τις εργασίες της IPCC συνεισέφεραν περισσότεροι από 3.800 επιστήμονες από περισσότερες από 150 χώρες, δουλεύοντας εντατικά για να καταλήξουν στα όσα αναφέρονται στην λεγόμενη «4η έκθεση αξιολόγησης». Το 2007, λοιπόν, η τέταρτη Έκθεση Αξιολόγησης κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «υπάρχουν πλέον επαρκή στοιχεία που δείχνουν ότι η παρατηρούμενη θέρμανση του πλανήτη τα τελευταία 50 χρόνια οφείλεται σε ανθρωπογενείς δραστηριότητες» και εκτιμά ότι η παγκόσμια μέση θερμοκρασία μπορεί να ανέβει έως 6 βαθμοί μέσα στον αιώνα που διανύουμε. Η αξιολόγηση περιέχει πολυάριθμες αναφορές σε δημοσιεύσεις έγκριτων επιστημόνων, η πλειονότητα των οποίων έχει περάσει από την βάση της εξαντλητικής επιθεώρησης από τρίτους (peer review).

Και όμως, σήμερα λαμβάνει χώρα μια συντονισμένη επίθεση -από μέσα ενημέρωσης, πολιτικούς και λόμπι συμφερόντων - απαξίωσης των επιστημόνων στα μάτια της κοινής γνώμης. Βλέπετε, στις εκατοντάδες σελίδες της έκθεσης αξιολόγησης παρεισφρήσαν μερικά όχι αμελητέα, αλλά οπωσδήποτε όχι σημαντικά λάθη γύρω από τις αναμενόμενες επιπτώσεις. Πρόκειται για λάθη τα οποία δεν συμπεριλήφθηκαν ποτέ στα κύρια συμπεράσματα της IPCC και σίγουρα δεν επηρεάζουν την σημερινή επιστημονική γνώση και άποψη για την ολοένα και πιο έντονη αλλαγή του κλίματος. Παρόλα αυτά, σε μια κίνηση καλής θέλησης, η IPCC συζητά ήδη τη δημιουργία ενός νέου μηχανισμού αξιολόγησης των επιστημονικών δεδομένων και δέχθηκε την εξέταση των πορισμάτων της από τους επιστήμονες του Διεθνούς Συμβουλίου Ακαδημιών, έναν ανεξάρτητο οργανισμό που εκπροσωπεί 15 εθνικές ακαδημίες επιστημών ανά τον κόσμο. Μετά από αυτή την εξέλιξη το θέμα θα έπρεπε να έχει λήξει, αλλά δυστυχώς δεν είναι έτσι!

Στην αντίπερα όχθη του Ατλαντικού, μια σειρά από ενέργειες και παρενέργειες

θα έπρεπε να προβληματίζουν τους υγιώς σκεπτόμενους επιστήμονες και πολιτικούς.

Εν αρχή είναι τα λογής κινήματα υπερπατριωτών, όπως το κίνημα του τσαγιού, που θεωρούν ότι η κλιματική αλλαγή είναι ένας μύθος με μόνο στόχο να πλήξει τον λαό των ΗΠΑ. Ο Μαρκ Γουίλιαμς, ένας από τους ηγέτες της μάλλον ανιστόρητης προσπάθειας αναβίωσης ενός κινήματος (βλ. περισσότερα για το κίνημα του τσαγιού στο βιβλίο του Χάουαρντ Ζιν «Ιστορία του λαού των Ηνωμένων Πολιτειών»), βλέπει πίσω από τον μύθο της κλιματικής αλλαγής κάποιους ύποπτους που θέλουν να μετατρέψουν τις ΗΠΑ σε υποανάπτυκτη, σοσιαλιστική χώρα!

Στη συνέχεια, έχουμε τον πολέμιο οποιαδήποτε ρύθμισης για την μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Λέγεται Τζέιμς Ίνχοφ και είναι ρεπουμπλικάνος γερουσιαστής από την Οκλαχόμα. Ο συγκεκριμένος κύριος θεωρεί ότι η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι ένα κατασκεύασμα των Ηνωμένων Εθνών και τίποτα περισσότερο. Ο κ. Ίνχοφ έχει θέσει ως σκοπό της ζωής του την καταπολέμηση οποιουδήποτε νομοσχεδίου κατατεθεί στην γερουσία για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Επίσης, σε Λουϊζιάνα, Τέξας και Νότια Ντακότα, οι δάσκαλοι υποχρεώνονται πλέον -μετά από νομοθετική ρύθμιση σε πολιτειακό επίπεδο- να διδάσκουν μια αλλοιωμένη εκδοχή της επιστήμης γύρω από την κλιματική αλλαγή. Πιο συγκεκριμένα, οι δάσκαλοι καλούνται να υιοθετήσουν μια πιο «ισορροπημένη» (sic) άποψη για την κλιματική αλλαγή, καθώς σύμφωνα με τους πολιτειακούς νομοθέτες η επιστήμη της κλιματικής αλλαγής είναι «ανοιχτή», «πολύπλοκη» και «προκατειλημμένη λόγω πολιτικών και φιλοσοφικών απόψεων». Με άλλα λόγια, οι δάσκαλοι υποχρεώνονται να διδάξουν στα παιδιά ότι η υπερθέρμανση μπορεί να μην συμβαίνει, χωρίς να υπάρχει καμιά επιστημονική ένδειξη περί αυτού.

Με αυτά και με αυτά, δεν είναι τυχαία δυο γεγονότα: Το πρώτο σχετίζεται με την συνεχώς πτωτική τάση στον αριθμό των Αμερικανών που πιστεύουν ότι η κλιματική αλλαγή συμβαίνει. Δημοσκόπηση της εταιρίας Pew Research Center, τον Οκτώβριο του 2009, δείχνει πως το ποσοστό των Αμερικανών που θεωρούν υπαρκτή την υπερθέρμανση του πλανήτη έχει πέσει από 77% τον Ιανουάριο του 2007 σε μόλις 57% το 2009. Το δεύτερο γεγονός συνδέεται με τις απειλές που εξαπολύονται εναντίον επιστημόνων, οι οποίοι αποδεικνύουν ότι η κλιματική αλλαγή είναι εδώ.

Για παράδειγμα, ο καθηγητής του Στάνφορντ, κλιματολόγος κ. Στέφαν Σνάιντερ, είναι ένας από τους επιστήμονες που δέχεται απειλητικά μηνύματα κατά της ζωής του, ενώ το ίδιο πρόβλημα αντιμετωπίζουν και άλλοι συνάδελφοί του. Ο κ. Σνάιντερ απευθύνει έκκληση στα μέσα ενημέρωσης, προτρέποντας τους να κάνουν σωστή δουλειά και να μην υποκύπτουν στον πειρασμό «αντιεπιστημονικών» προσεγγίσεων για την κλιματική αλλαγή.

Στο δια ταύτα, ο πόλεμος κατά της κλιματικής επιστήμης προβλέπεται να συνεχιστεί με αμείωτη ένταση. Όσο μάλιστα πλησιάζει η Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα, που θα γίνει στο Μεξικό το Δεκέμβρη του 2010, θα πρέπει να αναμένουμε ολοένα και περισσότερα χτυπήματα λασπολογίας. Όμως προσοχή! Ο στόχος των αρνητών δεν αφορά την κοινή γνώμη της Ευρώπης ή της Ασίας. Θα έλεγα ότι ο κατεξοχήν στόχος είναι η κοινή γνώμη στις ΗΠΑ. Αν αυτοί οι πολίτες πειστούν ότι η κλιματική αλλαγή δεν είναι μεγάλο πρόβλημα, τότε θα δέσουν ακόμα περισσότερο τα χέρια όσων επιδιώκουν νομοθετικές ρυθμίσεις για την μείωση των εκπομπών στο εσωτερικό των ΗΠΑ. Είναι όμως ξεκάθαρο ότι χωρίς πρωτοβουλίες εκ μέρους αυτής της μεγάλης ρυπογόνου χώρας, οποιαδήποτε προσπάθεια επίτευξης παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα είναι καταδικασμένη σε αποτυχία.

Μέχρι στιγμής, τα αποτελέσματα δικαιώνουν τους αρνητές. Μήπως, λοιπόν, ήρθε η ώρα να σταματήσουμε την τακτική της αδιαφορίας και να απαντήσουμε με τα ίδια όπλα; Μήπως ήρθε η ώρα να ζητήσουμε αποδείξεις από όλους τους αρνητές, αλλά και να αναδείξουμε τις συνδέσεις που έχουν με συγκεκριμένα πολιτικοφιλοσοφικά πιστεύω;

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο «Ο Δαίμων της οικολογίας» της εφημερίδας «ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ», 11 Απριλίου 2010, σ. 5.